

УДК 615.1:378:005.336.2

СУЧАСНИЙ СТАН СТВОРЕННЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

В. П. Черних, А. А. Котвіцька, С. В. Огарь, Л. М. Віннік

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

MODERN STATE OF STANDARD CREATION FOR HIGHER PHARMACEUTICAL EDUCATION BASED ON THE COMPETENCY APPROACH

V. P. Chernykh, A. A. Kotvitska, S. V. Ohar, L. M. Vinnik

National University of Pharmacy, Kharkiv

У статті наведено аналіз діючого законодавства у сфері вищої освіти, що враховується у розробці стандартів вищої фармацевтичної освіти нового покоління. Національний фармацевтичний університет як провідний вищий навчальний заклад у питанні фармацевтичної освіти опікується проблемою визначення стратегії створення нових стандартів з урахуванням закордонного досвіду та вимог вітчизняних роботодавців.

The article deals with the analysis of current legislation in the field of higher education taking into account while developing new generation standards for higher pharmaceutical education. National University of Pharmacy as a leading university in the field of pharmaceutical education level dealing with the strategy definition of creating new standards based on international experience and domestic employers requirements.

Вступ. Новий Закон України “Про вищу освіту” відкрив новий етап реформування вищої фармацевтичної освіти. У Законі передбачено норми, вимоги та нові підходи, що вимагають від учасників освітнього процесу розуміння цілей і змісту інновацій, можливих перешкод і ризиків, пов’язаних із суттєвим оновленням усталених підходів до підготовки фахівців фармації. У Законі установлено, що нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти визначається у термінах результатів навчання. З огляду на це, кожному закладу вищої освіти необхідно розуміти і як визначаються результати навчання, і як формуватимуться освітні програми. Методологія побудови освітніх програм на основі компетентнісного підходу міститься у Міжнародній та Національній рамках кваліфікацій.

Основна частина. Мета статті – на основі аналізу закордонного досвіду визначити перспективи розробки стандарту вищої фармацевтичної освіти.

Галузеві стандарти у напрямі “Фармація” зі спеціальностей “Фармація”, “Клінічна фармація”, “Технологія фармацевтичних препаратів”, “Технологія парфумерно-косметичних засобів” з освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” затверджені наказом МОН України № 629 від 29.07.2004 р. та з освітньо-квалі-

фікаційного рівня “магістр” наказом МОН України № 196 від 16.03.2006 р. У них встановлено норми і правила, обов’язкові для виконання в усіх вищих навчальних закладах, що готують фахівців фармації. Розробка нових стандартів вищої освіти пов’язана з переходом від парадигми “освіта на все життя” до парадигми “освіта через усе життя”, від визнання абсолютної цінності й самодостатності знання до розуміння його як інструменту вирішення завдань професійного та особистісного розвитку.

З набуттям чинності нового Закону України “Про вищу освіту” з 2014 року вища освіта розвивається відповідно до освітніх стандартів нового типу, які задають вимоги не до змісту, а до результатів освоєння освітніх програм [1]. В основі цих стандартів – модульно-компетентнісний підхід, що забезпечує діалог між сферами праці та освіти. Реалізація освітніх стандартів зажадала серйозної перебудови діяльності всієї системи вищої освіти, переосмислення її цілей, цінностей, змісту і технологій, оновлення свідомості учасників освітнього процесу. На сьогодні склалися економічні та соціокультурні умови, що дозволяють модернізувати методологію стандартизації вищої освіти.

Періодично поновлюваний процес розробки освітніх стандартів вищої освіти, з одного боку, відповідає вимогам законодавства України але з іншого, – є на-

слідком інтенсивності змін сучасного суспільства. Оскільки вища освіта – відкрита система, вона не може не реагувати на зовнішні виклики.

Розробка освітніх стандартів вищої фармацевтичної освіти необхідна як наступний крок до зближення вищої освіти і ринку праці [2]. Модернізація національної системи кваліфікацій відкриває додаткові можливості для вирішення проблем якості вищої освіти, оскільки вимоги роботодавців стають більш чіткими.

При розробці нових стандартів вищої фармацевтичної освіти необхідно врахувати переваги і подолати недоліки освітніх стандартів попереднього покоління. До переваг слід віднести модульно-компетентнісний принцип формування та реалізації програм, форму представлення результатів навчання, розширення

самостійності вищих навчальних закладів у формуванні змісту освіти та зростання відповідальності за його результати. Серед недоліків можна визначити надмірну регламентацію співвідношення теоретичного і практичного навчання, недостатньо швидко реагування до змін у сфері практичної фармації.

Сам перелік галузей знань, узгоджений з Міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО) [3, 4], знаходиться на стадії формування. Цей перелік створюється на основі поєднання переліку галузей освіти (використовується при визначенні напрямів і спеціальностей підготовки фахівців з вищою освітою) та переліку галузей науки (використовується при визначенні спеціальностей, за якими присвоюють наукові ступені кандидата і доктора наук).

Вузька галузь освіти НСКО та МСКО	Пропонована галузь знань	Галузь освітнього переліку (підготовка бакалаврів, спеціалістів, магістрів)	Галузь науки (підготовка докторів і кандидатів наук)
Охорона здоров'я	Охорона здоров'я	1201 Медицина 1202 Фармація	Медичні науки Фармацевтичні науки

Введення нових стандартів напряму пов'язано із затвердженням нового переліку галузей знань та спеціальностей Постановою Кабінету Міністрів України.

Останній варіант проекту “Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” за поданням МОЗ України представлено таким чином:

Галузь знань	Спеціальність
22 Охорона здоров'я	221 Стоматологія
	222 Медицина
	223 Медсестринство
	224 Технології медичної діагностики та лікування
	225 Медична та психологічна реабілітація
	226 Фармація

За поданням Національного фармацевтичного університету запропоновано виділення галузі знань “Фармація” як окремої, з трьома спеціальностями, а саме:

Галузь знань	Спеціальність
Фармація	Фармація
	Промислова фармація
	Клінічна фармація

Залежно від остаточного варіанта переліку спеціальностей буде визначено стратегію розробки стандартів

Список літератури

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національна рамка кваліфікацій. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>

або з урахуванням спеціалізацій на магістерському рівні, або за окремими трьома спеціальностями.

Нові стандарти передбачають суттєву модернізацію методичного забезпечення реалізації освітніх програм: підвищення вимог до їх якості, прозорі процедури їх експертизи, в тому числі провідними експертами роботодавців у фармацевтичному секторі економіки.

Галузеві стандарти нового покоління відображатимуть європейські тенденції розвитку освіти на основі національних надбань у сфері стандартизації освіти і будуть враховувати нову структуру галузей знань та напрямів підготовки. При розробці стандартів нового покоління галузі знань “Фармація” враховано те, що стандарти визначають як обов'язкові вимоги до компетентностей фахівця, так і надають простір для творчості у проектуванні навчальних планів, індивідуальних планів студентів, навчальних програм з дисциплін тощо.

Висновок. Виходячи з представлених вище положень, місія освітніх стандартів вищої фармацевтичної освіти полягає у забезпеченні єдності освітнього простору; наступності основних освітніх програм та варіативності їх змісту, врахуванні вимог ринку праці, задоволенні освітніх потреб і здібностей здобувачів вищої освіти – в цілому, державних гарантій рівня і якості вищої фармацевтичної освіти.

3. Міжнародна стандартна класифікація освіти. – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/iscied-fields-of-educationtraining-2013RU.pdf>
4. Національна стандартна класифікація освіти (проект). – <http://naps.gov.ua/uploads/files/sod/NSKO.pdf>

Отримано 30.03.15